№ 18
ოთხშაბათი, 25 იანვარი 1895

1877--1895

გაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12 . . .	10—	6 . . .	6 —
11 . . .	9 50	5 . . .	5 50
10 . . .	8 75	4 . . .	4 75
9 . . .	8 —	3 . . .	3 50
8 . . .	7 25	2 . . .	2 75
7 . . .	6 50	1 . . .	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

ივერია

№
ოთხშაბათი, 2

რედაქცია
ნიკოლოზის ქ.
ტფილის.
გაზეთის დასაბარებლ
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიჰმართონ რედაქციის და წერა-კითხვის
გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას.
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ—
16 კაპ. მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ნიკოლოზ მიხეილის ძე სარაჯევი აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ წლის წირვა და პანაშვიდი განვენებულის მისის მეუღლის **ეკატერინე დავითის ასულისა** გარდახდილ იქმნება ხუთშაბათს, ამა იანვრის 26, დილის 10 საათზედ, კუკიის წმ. ნიკოლოზის ეკკლესიაში.

(2—849—2)

გოლოვინის პროსპექტი, სახლი მირიმანოვისა

გამოფენის

უკანასკნელი კვირა.

ჩვენის დროისათვის ორი უდიდესი საკვირველება

1) **ქონდრის კაცები**

ქვეყნაზედ უპატარესნი ცოლ-ქმარნი დედამიწის ზურგზედ

მარკიზ ფოლფე, შობიდგან 38 წლისა, სიმაღლით 28 დიუიმი, სიმძიმით $9^1/_2$ კილ.

მარკიზა ლუიზა, შობიდგან 28 წლისა, სიმაღლით 29 დიუიმი, სიმძიმით $10^1/_2$ კილ.

2) ცოცხალნი ბუნებრივა შეხორცებულნი ინდოეთელნი

ტუუპნი-დანი

რადიკა და დოოდიკა

ჩვენის დროისათვის ყველაზედ უდიდესი საკვირველება ბუნებისა

გამოფენა დაიკეტება სამშაბათს, 31 იანვარს, საღამოს 10 საათზედ.

გამოფენა ღიაა ყოველ დღე, დილის 11 საათიდგან საღამოს 10 საათამდის. ადგილების ფასი დაკლებულია: სკამები 20 კაპ., ფეხზედ დგომით 10 კაპ. ყმაწვილები 10 წლისაზედ ნაკლებნი და ჯარის-კაცნი იხდიან მხოლოდ ნახევარს ფასს.

(20—б.—17)

„ი ვ ე რ ი ა“

გამოვა 1895 წელსაც

იმავე პროგრამით, როგორც წინად.

გაზეთის დაბარება შეიძლება შემდეგის ადრესით:

ტ ფ ი ლ ი ს ი,

„ივერიის“ რედაქციას

ნიკოლოზის ქუჩა, 21.

„ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას, სასახლის ქუჩა, ბანკის ქარვასლა.

საფოსტო ადრესი:

ТИФЛИСЪ. Редакція „ИВЕРІА“.

ტფილისი, 25 იანვარი.

—

ძალიან ხშირად ადამიანი, რომელიც განცხრომასა და ზეიმს მისცემია; რომელიც თავისს სურვილსა და აზრს ადვილად ისრულებს, რადგანაც ძალა მისს ხელთ არის,—სხვის გულის წუხილს, სხვის გმინვას, სხვის კანონიერს საჭიროებას ვერა ჰგრძნობს; ასეთი ადამიანი განზრახვით არ წარმოსთქვამს მართალს, არ გაჰკიცხავს უსამართლობას, სანამდის თითონვე არ გახდება ამ უსამართლობის მსხვერპლად და წყლულდი ცრემლებს არ გადმოანთხევინებს.

მხოლოდ მაშინ იმოსება საურთიერთო თანაგრძნობით, სიბრალულით, სიყვარულით, სამართლიანობით; მხოლოდ მაშინ, ვითარცა უცოდველი მტრედი, მოითხოვს თანამედროვეთაგან თანაგრძნობას, შემწეობას, განსჯასა და განსამართლებას.

სწორედ ამ გვარსავე გზას, ამ გვარსავე გასაკიცხავს საქციელს, გაზ. „Моск. Вѣд“-ის სიტყვით, დასდგომიან ავსტრიელები რუსინთა შესახებ, „იგინიო ამბობს გაზეთი—„დიდი ხანია შეეჩვივენ ყოველ გვარს უკანონობას და ძალადობას რუსინთა შესახებ; რუსინნი შეეჩვივენ იმ გვვრს ძალადობასაც, რომელიც შეეხება იმათს თვით არსებობას, წინმსვლელობას, ეკკლესიას, ენას და მწერლობას; ასეთი გასაკიცხი მიმართულება სულ უფრო და უფრო ღრმად იდგამს ფესვებს და ანადგურებს არა მარტო რუსინთა გარეგნობას, არამედ თვით მათს ეროვნულს მხარეს, მათს სულიერს არსებითს სახსარსაც“.

შემდეგ, ასახელებს რა სათითაოდ ამის დასამტკიცებელს საბუთს, თავისს უკვედრებასა და ჩიფლს ასეთის სიტყვებით ათავებს: „ახლოს არის ის დროც, როდესაც უსამართლობა იქამდის მიაღწევს, რომ რუსინთა, რომელნიც თამომავლობით რუსები არიან, ანბანსაცკი მოუსპობენ და განდევნიან, ვით დანაშაულსაო“.

ძნელია რისამე წინააღმდეგის თქმა ამ შემთხვევაში და მოსკოვის უწყებათა“ გულის კვნესა. ავსტრიელთა ასეთის ქცევის ამო დიაღ პატივსადებია, რადგანაც ზემოხსენებული საქციელი ავსტრიის მთავრობისა ერთი იმ დასაგმობელ საშუალებათაგანი, რომელიც უფლებით შემოსილის ერის სახელს წარუხოცელ ლაქსა სცხებს...

სამწუხაროა როდესაც ავიწყდებათ, რომ როგორც ითოეულს ადამიანსა აქვს უფლება თავისუფალის არსებობისა, აგრეთვე ყოველ ერს აქვს ასეთივე უფლება, მინიჭებული ბუნებისაგან, და რომ ყოველი ნაბიჯი შემაფერხებელი და დამრღვეველი ამ ჭეშმარიტების, უნდა განკიცხულ იქმნას, როგორც ერთი ანორმალური და სნეული მოვლენა...

მართლა და რა დიდ, გაუზომელი ვაება უნდა იგრძნოს კაცმა, რა ტანჯვა და ჯოჯოხეთი უნდა ატაროს გულით, როდესაც მას ძალის ძალით, უსამართლოდ ავიწყებენ იმ ენას, რომლის შემწეობითაც პირველად დედის სფარული და გრძნობები ტკბილი „ნანა“-თი გარდაეცა, რომლითაც ღმერთი უდიდებია, მოყვარე უქმია, მტერი გაუკიცხავს, სიყვარული უგალობნია?! რა საშინელი სითამამე და სულმდაბლობაა სამშობლო ენაზედ წირვა-ლოცვის მოსპობა! რითი უნდა ახსნას მის მომქმედმან ასეთი საქციელი? რითი უნდა იმართლოს თავი ინიდისის და შთამოების წინაშე? ნუ თუ მით, რომ ღმერთი ვერ იგებს იმ ენაზედ ვედრებას, რომელიც მდევნელს ეზიზღება და არ მოსწონს?.

არა! ეს არ უნდა იყოს; ასეთი ქცევა სრულიად არ შეჰფერის იმ ერს- რომელიც განათლებასა და მეთაურობას ჩემულობს. მაშასადამე, ამ მხრით რუსინების ენა, მწიგნობრობა და მეუადრე წირვა-ლოცვა სრულიად თავისუფალი და ხელ-შეუხებელი უნდა იყოს.

მართალია, შეიძლება ესა თუ ის ერი, ანუ რომელიმე მისი ნაწილი შეუერთდეს, ანუ შეიერთოს უფრო დიდმა, ძალ-მოსილმა ერმა, ამა თუ იმ მიზეზის გამო, მაგრამ ეს კიდევ იმას არა ჰნიშნავს, რომ მცირედმა უნდა დაჰკარგოს და დამარხოს იმ დღესვე, ანუ როდისმე თავისი ეროვნული სახება. ყოველს საგანს, ნივთს, ცხოველს, ადამიანს ბუნებაში თავისი ადგილი უჭირავს; თავისებური აზრი და საგანი გააჩნს; ყოველი და ყველა სჭირდება სოფელსა!... მითი არის ბუნება ასე მდიდარი, ლამაზი და ყვავილოვანი, რომ მრავალ ფერობა და მრავალ სულობა ჰსუფევს, რომელიც საერთოდ ერთს დიდს, საოცნებო სურათს უსახავს ადამიანს თვალ-წინ და უღვიძებს, უძლიერებს სიცოცხლეს, ცხოვრებისა და წინ მსვლელობის სურვილს...

ეს უტყუარი აზრი, ეს ჭეშმარიტება ყველამ იცის, მაგრამ სამწუხაროდ, ძვირად თუ ვინმე ასრულებს მას.

შროშანი

ახალი ამბავი

—

*** გუშინ დილით ქალაქიდგან ლონდონისაკენ გაემგზავრნენ ვარდროპნი, რომელნიც ჩამოვიდნენ ჩვენში ქართულის ენის შესასწავლად.

*** გაზეთ „ნოვ. ობოზრ“-ს გაუგონია, რომ აპრილის ნახევარში ტფილისში ჩამოვა სასჯულო მინისტრი მურავიოვი, რომელსაც თან ჩამოჰყვებიან სამინისტროს ორისავე დეპარტამენტის დირექტორები შმემანი და ზავადსკი.

*** გუშინ, 24 იანვარს, იარალოვის ფაბრიკაში მიწა ჩამოწვა და ერთი სომეხი მუშა მოჰყვა ქვეშ, რომელიც საშინლად დასახიჩრდა. დაშავებული მიხეილის საავადმყოფოში წაიყვანეს, მორჩენის იმედი არა აქვთ.

*** ამავე დღეს, თათრის მოედანზედ ერთს თათარს ჩხუბი მოუვიდა ვიღასთანაც. ჩხუბის დროს თათარს მოწინააღმდეგემ დანა დაჰკრა მუცელში და ღრმად დასჭრა. დაჭრილი მიხეილის საავადმყოფოში წაიყვანეს დაჭრილის მორჩენა საეჭვოა.

*** სახელმწიფო საბჭოში ამ ჟამად არჩევენ თხოვნას, რომელშიაც მოხსენებულია, რომ ქუთაისის პროგიმნაზია ექვს-კლასიან რეალეურ სასწავლებლად გადაკეთდეს. („კავკაზი“).

*** ს. ხელთუბანი. (გორის მაზრა). ჩვენს სოფელში ერთი ახირებული ავადმყოფობა გაჩნდა და ლამის მუსრი გაგვავლოს. ავად-მყოფი ცხრა დღის განმავლობაში საშინელს გაჭირვებაშია. სიცხე 40% აქვს. პირველად თავისს ტკივილსა ჰგრძნობს, შემდეგ-კი გამოურკვეველს მდგომარეობაშია. თუ ცხრა დღეს გასტანა, შემდეგ 18 დღის განმავლობაში ალარაფერს სჭამს. და ასე წვალობს, ვიდრე ოფლი არ მოუვა. ეს საშინელი ავადმყოფობა ისე არის გავრცელებული, რომ ოჯახი არ იქმნება, ავადმყოფი არ იწვეს. ასეთს უბედურებაში ვართ და მშველელი-კი არავინა გვყავს. ერთად-ერთი მასწავლებელი იყო აქაურების ნუგეშის მცემელი და ისიც შეიპყრო ამ ავად მყოფობ[illegible] მხოლოდ მოწვეულმა ექიმე[illegible] რიგიანად მოვლამ სიკვდილს პირი[illegible] გან გააგდებინა. უნდა გენახათ, რ[illegible] გორა სწუხდა მთელი სოფელი. [illegible] დი თუ პატარა მასწავლებლის ო[illegible] ში იყრიდა თავსა და მთელის დ[illegible] ბით რჩებოდა. ამ უსიამოვნო[illegible] ბავთან არ შეგვიძლიან ასეთი [illegible] ლენა სასიამოვნოდ არ ჩავთვალო[illegible]

*** ზუგდიდი. პრინც მიურა[illegible] დიდს შენობას ცეცხლი გაუჩნდ[illegible] ამბავმა ახლო მახლო სოფლებ[illegible] შინლად შეაწუხა.

წელენჯიხის ბოქაულმა კ[illegible] ციმბირიდგან გამოპარული [illegible] ლია შეიპყრო. („ნოვ. ობოზ[illegible]

*** სოფ. ზაყა (მთა-კავკავის [illegible] ზრა): ზაყაში და მის ახლო ხეობე[illegible] ში თუმცა ყოველთვის ზამთრობი[illegible] ძრიელ დიდი თოვლი იცის, მაგრ[illegible] წლევანდელი ზამთარი-კი სულ [illegible] არის. თოვლი მცირე მოვიდა. გზ[illegible] არ შეკრულა და აქ მცხოვრე[illegible] ხელ-მოკლე ოსები, თავისუფლად [illegible] დიან კავკავში და სხვა ალაგებ[illegible] სხვა-და-სხვა სანოვაგის სასყიდლა და მოსატანად. პირველად რომ ცი[illegible] ტა თოვლი მოვიდა, ერთი ზაყელი ოსი წავიდა მაღლობ სათიბიდგან სათრებით თივის ბულულების ჩამოსაზიდად, რამდენიმე თივის ბულული ერთმანეთს მოუბა და დააცურა მაღლობიდგან. ამ დროს უკანიდგ[illegible] წამოეწია ზვავი, მოჰხვდა ოსს და თივებიანად ხევში ჩაუძახა. მისდა იღბლად თოვლი ფხვიერი იყო, ხალხი მალე მიეშველა და ოსი ცოცხალი გადაარჩინეს, მხოლოდ საბრალო ძალიან გალახულია და დღესაც ლოგინად არის ჩავარდნილი.

*** როგორც გვატყობინებენ ს. ედისაში (გორის მაზრა—ოსეთი) ორი თვე იქნება, რაც გარდაცვლილა 153 წლის მოხუცი ფეფე ბეგიზაშვილი.

ჩვენ თითონ გვქონია შემთხვევა ამ კაცის ნახვისა და მართლა-და შესანიშნავი და იშვიათი მოვლენაა ასეთი ხანგრძლივი სიცოც[illegible] ბეგიზაშვილმა დანამდვილებ[illegible] კოდა რამდენი წლისა იყო. მხოლოდ იტყოდა ხოლმე, რომ, როცა ჩვენში მეტრიკის წიგნები შემოიღეს, საკმაოლო ვაჟკაცი ვიყავიო. გარდა ამისა, კარგად ახსოვდა სპარსეთისაგან საქართველოს აოხრება და გენერალ ციციანოვის შემოსვლა.

ბეგიზაშვილი თავისს სიცოცხლეში არ დამთვრალა, ზომიერი ცხოვრება ჰქონდა და ზომიერადვე მუშაობდა. შეიძლება ესაც იყოს მიზეზი, რომ ამ უკანასკნელ დრომდის ჯანმრთელად იყო, სოფლის ყრილობა-

...ილებდა და ისეთი ...ა, რომ ერთად შე...ამას კაცს აგონებდა. ...თავარი თავისს მეხუთე და ...ვონი მეექვსე თაობასაც კი მოესწრო.

*** ქუთაისი 21 იანვარი. დიდი ხნის დაობლებულები კვლავ ვეღირსეთ ქართულს წარმოდგენებს. გუშინ, ...ოცს იანვარს, ქუთაისის დრამატიულ ...დასის ამხანაგობამ ხარაზოვისეულს თეატრში ქ-ნის მძინაროვის მონაწილეობით წარმოადგინეს ბ. ვ. ანტონოვის სამ-მოქმედებიანი კომედია „მზის დაბნელება“ და ერთ-მოქმედებიანი ვოდევილი „წუთის საცო...“ დასასრულ დადგმულ-იქმნა ...ი სურათები“.—ილია ჭავ...ის პოემიდგან „განდეგილი“ ...ირის ტრაგედიიდგან „ციმბელი...“ ...ოფოკლის ტრაგედიიდგან „ანტი...“ და სხვა.

...მოდგენამ მშვენივრად ჩაიარა. ...შეთა მხრივ განსაკუთრებით ...იყვნენ: ბ-ნი შ. ქუჯი, ვ. ბა...ძე, თუთაბერიძე, ბ. ქუ...ციკა...ნი მძინაროვისა და ივ ნიძისა. ...ოება, როგორც მოსალოდ...ყო, ბლომად დაესწრო. იმე...ვცემული ამხანაგობა კვლა...რძობს წარმოდგენების მ...რ...

...მის გასწორება. გუშინდელს ...ლდეგი შეცდომა მოგვივიდა: ლეგენ...დედა“ მეორე ხანაში მესამე პწკარი ...ა და იგი გარდატანილია მეთაურის მე...სვეტის დასაწყისში. ლექსი ასე უნდა

...ნებულს გორაკაზე
...ხი აგებული...
...ოშემო მთის კალთაზე—
...თ ხალი გაგებული;

კორესპონდენცია

—

...ახეთი და თელავი. 14-ს იან...არს. საკვირველი ზამთარია კახეთში. 1) ვისაც საკმარისი საქონლის საკვე...ი არა ჰქონდა მომზადებული და ...მისთანა ხომ მრავალი იყო, იმას არ ...უჭირდება საქონლის შენახვა, რა...ნაც დღისით საქონელს საძოვრად ...იყვანს ტყე მინდორში; 2) ვისაც ...კმარი შეშა-ფიჩხი არა ჰქონდა და...ადებული ზამთრისათვის, ის ხშირად კაშკაშა მზის სხივებზედ გაითბობს ძვალსა და რბილს; 3) ვისაც ...ჯირიანი სახლი არა აქვს და იძულებულია გაფუჭებული ჰაერით ისუნ...ქოს მთელის კვირობით, იგი ახლა ...მყუდროზედ სასიამოვნო და სასარგებლო ჰაერით ივსებს გულ-მკერდსა, —ერთის სიტყვით, ახლა კახეთში ...ზეთებულია. ეგერ თვე ნახევარია, რაც თბილი დღეებია. უცხო რომ გვესტუმროს, სწორედ ის ქვე ყანა ეგონება ...ხითი, სადაც თავისს დღეში ზამთარ... ...ასეც გვეუბნე-ბიან ახლა... ...ები, მაგრამ ამ თ... არ ...ამ სიცილ-სიხარულ...ქება-ოიდებაში რამდენი მწარე ცრემლი ურევია. ამათ არ იციან, მაგალითად: 1) რომ ამ სიმშრალემ და თბილმა დღეებმა მინდვრის თაგვი შესამჩნევად გაამრავლა, ამ თაგვის სიმრავლე უქადის ჯერ ჯეჯილსავე დაზარალებას და მოწიფულს ყანას პირქვე დაცემას. ამ გარემოების ყურის მგდებელი არავინ არის.

როგორც ყოველთვის, მაშინ მიაქცევენ ყურადღებას, როცა შველა შეუძლებელი გახდება; 2) ამავე სითბომ გამოიყვანა ბოსლიდგან საქონელი მინდვრად და დღე-მუდამ აძოვა ჯეჯილს. მართალია, ჯეჯილის მოძოვება სასიკეთოდ მიაჩნიათ, ვითომც ხშირი იქმნება და თავთავს ვერ გაიკეთებსო. ეს მამა-პაპური აზრია. მაგრამ ჯერ ერთი, რომ თოვლიანს ზამთარში ჯეჯილის მოძოვება მთელს ზამთარს და გაზაფხულს რამდენისამე დღით ხდებოდა მამა-პაპის დროს და ახლა-კი გამუდმებით საქონელი ჯეჯილშია, რაკი თბილი და მზიანი დღეებია. სხვა არა იყოსრა, საქონლის ნაფეხურის სიმრავლით დაიტკეპნება სახნავი და ისე თავისებურად ვეღარ გაფუვდება გაზაფხულზედ, რომ საკმაო საზრდო გამოიტანოს ჰაერისა და მზის სხივებისაგან; ვერც საკმარისად შესვამს ცის ნამსა, რომ გაუნედლოს და გაუმრავლფესვიანოს ყანას ძირკვები. მეორე, მამა-პაპის დროს დალოცვილს დედამიწას ისეთი სინოყიერე ჰქონდა, რომ შეეძლო აეტანა ჩვეულებრივი ძოვება ჯეჯილისა, ახლა-კი ამდენის მუდმივის ჯაფით ისე აქვს გამოლეული, ძალა რომ ამ მამა-პაპურსი ჩვეულების ატანა აღარ შეუძლიან. თუმცა წელს ანეულებსა და ნასიმინდრებში კარგი ჯეჯილი მოვიდა, მაგრამ საქონლის მუდმივმა, აქაო და კარგი დარებიაო, ზედ ტრიალმა ჯეჯილი ფრიად დააზარალა. ამას ზედ დაერთ თაგვი, რომელიც, მომავალში მოსალოდნელმა თოვლმა თუ არ ამოსწყვიტა, ყანებს სრულიად განადგურებას უქადის. მე ვგონებ, ამ ორს გარემოებას დროზედ უნდა მიექცეს ყურადღება. ვერ გავიგეთ, ახლად გამოგონებულმა მინდვრის თაგვის წამალმა როგორ იმოქმედა. თუ ის წამალი კარგია, საჭიროა, დროზედ მომზადდეს საკმაოდ და დაურიგდეს სოფლებსა.

არ შეიძლება, არ აღვნიშნოთ, რომ თელავში ორჯელ იყო საქველმოქმედო აზრით ზედი-ზედ საღამოები და მრავალი ხალხიც დაესწრო. სხვათა შორის ამ საღამოებმა თელავის ღარიბ საზოგადო წიგნთ-საცავს, მგონია, კარგა თუმნიანები შესძღვნა. რასაკვირველია, დიდის მადლობის ღირსნი არიან, ვინც ამ საქმეს შესწირა შრომა და დასდო სათანადო ღვაწლი. ღმერთმა ამრავლოს ამისთანები.

14 იანვარს თელავის წმ. ნინოს დედათა სასწავლებელში გარდახდილ-მნა პარაკლისი, რომელსაც დაესწრნენ თავად-აზნაურთა წინამძღოლი თავადი დ. მაყაშვილი, მაზრის უფროსი ბ. ვ. განსევიჩი და სხვანი. პარაკლისი გარდაიხადა სამღრთო სჯულის მასწავლებელმა მღვდელმა მ. ი. შიუკაშვილმა და თანაც შესაფერი სიტყვა უთხრა მოსწავლეებს. მოძღვარმა მოსწავლეთა ყურადღება მიაქცია მოციქულთა სწორის წმ. ნინოს ღვაწლს, მოაგონა აგრეთვე ღვაწლი შუშანიკასი, თამარისა, ქეთევანისა და ჩინებულად განუმარტა ახალგაზდა ქალთ მისი მნიშვნელობა და მოვალეობა ცხოვრებაში.

უკანასკნელს დროს ამ სასწავლებელში ზოგიერთი ცვლილება მოხდა, მაგრამ ამაზედ შემდეგ.

ი.

აჭარა

(შემდეგი *)

ჟამთა ვითარების მეოხებით აჭარელნი ქართველებისათვის ისეთ მტრად და სისხლისმსმელად გარდიქცნენ, რომ 1855 წ. აქ ოსმალებს დიდის ერთგულებით დაუხვდნენ და აღთქმა მისცეს, რომ თუ საქმე იქმნება, თქვენ არ გიღალატებთ და ჩვენ ჩვენს ქვეყანაში მტერს არ შემოუშვებთო. ამას გარდა, ქართველებს სადაც მოვასწრებთ, იქვე დავჭრით თავებს და ვეცდებით, რომ მთელი საქართველო დაგიმორჩილოთ და გავათათროთო. ამ დრომდის-კი ოსმალებსა და აჭარლებში არაფერი ანწყობილება არ არსებობდა. მეცხრამეტე საუკუნეში აჭარლები ოთხჯერ აჯანყდნენ ოსმალთა წინააღმდეგ 1815, 1830, 1845 და 1851 წლებში.

ჩვენ აქ მოვიყვანთ მხოლოდ ზოგიერთს შემთხვევას. 1845 წ. აჭარელთ ამოირჩიეს რამდენიმე თავი კაცი, აქ იქ გაამარეს ზოგიერთი ციხე-კოშკები და აუჯანყდნენ ოსმალეთის მთავრობას. მალე აჭარაში ოცი-ათასი ოსმალოს ჯარის-კაცი მოვიდა, თოფ-ზარბაზნებით დაიარაღებულნი; ესენი ოთხსავ კუთხივ მოედვნენ აჭარას და იწყეს ზარბაზნების სროლა და ომი, მაგრამ აჭარლებს ვერაფერს აკლებდნენ, ესენი ისეთ ადგილებში იყვნენ ჩასაფრებულნი, რომ ოსმალებს სჯობნიდნენ დაამარცხებდნენ. ამ ომში აჭარლებმა იდ-ძალი ხალხი გაუწყვიტეს ოსმალეთ. აჭარლებს წინამძღოლობდნენ ჰჯი ასან-ბეგი ბეჟანიძე, სოფ. ზენდიელი, სოფ. აგარიდგან დევაძეები, სოფ. ორცოდგან ალიქოღლი შარაშიძე და მრავალნიც სხვანი, იმ დროის აჭარელნი გამოჩენილნი ვეკაცნი.

ამ ომში აჭრელებს უღალატა ისევ და ისევ საქართველოს ძველის მოღალატეების გვარის წევრთაგანმა, სოფ. ძეთწმაელმა ხეირულა-ბეგ ჯაყელმა. ამან ასცა აჭარელთ ყოველი საიდუმლო და ოსმალთ მიემხრო. ამ ღალატის მეოხებით ოსმალელთ გაიმარჯვეს და ყოველი ციხე და სიმაგრეები აჭარისა დაიჭირეს. გამცემი ჯაყელი ხალხს აშოშმინებდა: დაწყნარდით, დაშოშმინდით, ოსმალნი არაფერს გიზმენო; ხალხი დაწყნარდა. ამის შემდეგ მოთავენი პატიმარ ჰყვეს და სტამბოლს გაჰგზავნეს. ხალხს დიდი ხარჯი დაადვეს, კომლზედ 25 მ. ამას შეკეცეს ის ხარჯიც, რაც ამათთან ბრძოლაში დაიხარჯა. ხალხი ძალიან შეწუხდა, მაგრამ რას იზამდნენ, ოსმალთ ოთხსავ-კუთხივ აუარებელი ჯარის-კაცები დაუყენეს. აჭარელთ ღალატს სწამებდნენ, ქართველებისაკენ აქვსთ თვალი და გული, იმათთან მიწერ-მოწერაც აქვთ და აჯანყებას იმიტომ სჩადიანო.

ახალი ხოჯებიც მალე გამოუგზავნეს, რომელთაც მორთეს ოსტატური ქადაგება. ამ დრომდის აჭარელ ქალებში თითო-ოროლა ხსოვნა კიდევ არსებობდა ძველ ქართველთ ჩვეულებისა, მაგალითად შელოცვები, ტირილი, ძველის ეკკლესიების დასუფთავება, წმიდა სანთელზედ ფულის მიკვრა და ეკკლესიაში შეწირვა, წმინდა სანთლის ჩამოსხმა, ,,იავნანა“ წითელის კვერცხების შეღებვა, და სხვაც ბევრი რამ. მაგრამ ახალ მოსულ ხოჯებმა ესენიც მოჰსპეს თუ სადმე, ეკკლესიის ნანგრევები იყო დაშთენილი, ისიც დააქცევინეს მთლად!

რამდენიმე ხნის შემდეგ აჭარელთაგან ხეირულ-ბეგ ჯაყელი ღალატის გამო სიკვდილით იქმნა დასჯილი. ერთს ღამეს დაეცნენ ჯაყელის ოჯახს და სამი კომლი ხალხი მთლად ამოსწყვიტეს, ერთი პატარა ყმაწვილი გადარჩენოდათ შემთხვევით, რომელიც დღესაც სცხოვრობს ქედაშა და იქაურ „მეჯლიშის“ ყადია. დღესაც ამას აქ ქვეყნის მოღალატე „ჯაშუშის“ შვილს უწოდებენ.

ოსმალებს სრული იმედი ჰქონდათ, რომ საქართველოს დავიჭერთ და ტფილისში ალი ფაშა თავდგირიძეს დავსვამთ ფაშადაო. ამისათვის დიდი სამზადისი ჰქონდათ. ციხის ძირთან ამათ დიდი ძალი კახელობაც გასწყვიტეს, რუსის ჯარსაც ბევრი ავნეს, მაგრამ ბოლოს საქმე მაინც გაუჭირდათ. რუსებმა არზრუმი აიღეს, აქედგან სხვაგანაც წავიდოდნენ, მაგრამ ოსმალთ მორიგება სთხოვეს და არზრუმში გასცვალეს ბათუმი, ქობულეთი, აჭარა, ლივანა, შავშეთი, არდანუჯი, ართვინი, ოლთისი, არტაანი (არდაგანი) და ზოგიც სხვა ადგილი. ადგილების გასცვლის ამბავი რომ შეიტყეს აჭარელებმა დიდად ეჯავრათ, ეწყინათ, აღარ იცოდნენ რა ექმნათ და მალე ოსმალების წინააღმდეგ დაიწყეს მეცადინეობა.

(შემდეგი იქნება)

*) იხ. „ივერია“ № 133, 1894 წლისა.

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდგან)

აი რას ამბობს გაზ. „Москов. Вѣд.“-ის მოწინავე წერილის ავტორი იმპერატორის მიერ წარმოთქმულ სიტყვის შესახებ:

„განსვენებულმა იმპერატორმა თვითმპყრობელობის დედა აზრი იმ სიმაღლემდის აიყვანა, საიდგანაც იგი მთელს ქვეყანას უნათებსო. ამ აზრის მიერ გაკვლეულს და განათებულს გზაზედ სიარული და შრომა თამამად და მხნედ შეიძლება დღეს; მაგრამ ჩვენში მრავლად არიან იმისთანები, რომელთაც თვალნი ასხიათ და ვერ-კი ჰხედავენ ამ ნათელსაო. დღესაც უწინდელებრ ჰხიბლავენ ამ თვალ-ახვეულთ ევროპის ,,წინამსვლელობის“ ჭანჭრობ-ჭაობებიდგან ამოკრებილი მკრთალად მბჟუტავი სხივებიო.

გარდაიცვალა განსვენებული იმპერატორი და შეიძრა რუსეთის იმპერია; კვალად იჩინა თავი სადღაც წუმპენარში მიმალულმა მკვდარმა აზრებმა. სხვა-და-სხვა ადგილებში კვალად აღიძვრნენ მკვდარნი ბაგენი და იწყეს ქადაგება იმ მკვდარის, ერთს დროს მომხიბლველის, აზრებისა, რომლისაც დღეს თვით მქადაგებლებსაც-კი აღარა სჯერათ-რაო. რასაკვირველია, ყველა ეს სასაცილოა: სასაცილოა ეს ხავს-მოკიდებული, უნაყოფო მისწრაფებანი, რომელთაც უკვე მოუჭამიათ თვისი დრო და დღევანდელს ცხოვრებაში ადგილი არა აქვთო“.

**

,,Граждан.-ი“ გადმოგვცემს რა ერთის აზნაურის შთაბეჭდილებას, რომელიც მასზედ მოახდინა მეფის სიტყვამ საზამთრო სასახლეში, დასძენს:

„არაფერი არ არის იმაზე უფრო ადვილი, რომ მთელი რუსეთი ჩააგდო სასოწარკვეთილებასა, იჭვსა და ურწმუნოებაში სვალინდელის დღის შესახებ; რომ გაჰმასპინძლო იგი შიშით ყოველივე იმის შესახებ, რაც ყოველის რუსისათვის ძვალდგან დაწყებული სამარემდის წმიდა და ძვირფასია... საკმარისია წასჩურჩულო იმას მოწამლული აზრი რაიმე ახალის, უცნობის გარემოების შესახებ თავისუფალის მისწრაფების გზაზედ. როდესაც რუსი შეჰყურებს თავისს ცხოვრებას, რომელიც საუკუნოებით დამყარებულია მტკიცე და შეურყეველ საძირკველზედ; როდესაც იმან იცის, რომ ხე, ბალახი, ცხოველი და მწერი—ყოველივე ემორჩილება უცვლელს კანონებს; რუსს ვერც ქოხში, ვერც სახლში, ვერც ეკკლესიაში და ვერც ქუჩაზედ ვერ წარმოუდგენია, ვერ გაუგია, თუ შესაძლოა შეიცვალოს საუკუნოებით შემუშავებული მისი სულიერი ცხოვრება, და როგორც მზეს ვერავითარი კაცობრიული ძალა ვერ შეუზღუდავს სითბოსა და სინათლეს, რადგანაც იგი ღვთის ქმნილებაა, აგრეთვე თვითმპყრობელობას ვერავითარი კაცობრიული ძალა ვერ შეუზღუდავს საზღვრებს, ვერ შეამცირებს, ვერ შესცვლის მის ძალსა და სიკეთეს, ვინაიდგან, იგი ღვთისაგან წარმოსდგებაო“.

საფლავის ქვაზედ

(სახალხო ლექსი).

მსურდა ცხოვრების ჰპანი
დაუცხრომელად მეწია,
მაგრამ წყეული სიკვდილი
მოულოდნელად მეწვია;

—

დამიგო მახე, დამაცხო,
არ შეიწყნარა მუდარა,
გამხადა ჩოხა ნაბადი,
ნაცვლად ჩამაცვა სუდარა.

—

მატლთა მიუგდო საჭმელად
ტანჯვით ნაზარდი მძოვრია,
მუდმივი ტყვე ვარ სამარის,
გულს მადევს მთა და გორია!..

—

ჯავრი არ წამყვა არაფრის:
ვსდევნიდი შურს და მტრობასა,
თაყვანსა ვსცემდი ვაქებდი
სიმართლესა და ძმობასა;

—

ვცხოვრებდი წუთი-სოფელში
ხან მწარედ, ხანაც ტკბილადა,
დავრდომილს ვეხმარებოდი,
ობოლი მიჩნდა შვილადა.

—

მაგრამ ერთს ვჩივი, იმ ერთსა
რომლისა თქმაც-კი ძნელია,
ვერ მოვსპე იგი ბრძოლითა,
ძალ ღონე გამომელია:

—

იგია კაცთა ავობა,
ბრძოლა ხმლითა და ცეცხლითა,
მოძმის განწირვა და კვალად
დიდების სყიდვა ვეცხლითა...

დ. ნინოწმინდელი

ბურჟეს აზრი ფრანსუა კოპპეს შესახებ

—

ოდეონში ფრანსუა კოპპეს ახლის პიესის „Pour la couronne“-ს წარმოდგენა ამ ჟამად მთელის პარისის ყურადღებას იპყრობს. „Figaro“-ს უკანასკნელს ნომერში დაბეჭდილია პოლ ბურჟეს ვრცელი წერილი, რომლითაც იგი ახასიათებს როგორც თვით პოეტს, აგრეთვე ჰხსნის მიზეზს, რისთვის ეპყრობა ასეთის სიყვარულით მკითხველი საზოგადოება ფრა-

34

ნსუა კოპპეს თხზულებათ.

„ამ ორის თვის წინადაო, —გვიამბობს ბურჟე, — როდესაც მანიორს ვასაფლავებდით, ერთბაშად შემაყენა ერთმა ხანში შესულმა დედაკაცმა და მთხოვა მეჩვენებინა, რომელი იყო ფრანსუა კოპპე. „მე მხოლოდ იმიტომ მოვედი, რომ ფრანსუა კოპპე ვნახო''-ო—მითხრა მან. საზოგადოების ყურადღების დამსახურება ცუდის რომანებისა და მელოდრამების წერით ძნელი არ არის; ამისთანა მაგალითი ბევრია და საკვირველიც არა არის-რა. მაგრამ ის-კი, რომ, კაცმა დაიმსახუროს სიყვარული უბრალო ხალხისა იმისთანა ლექსებით, რომელიც თეოფილ გოტიესა და ბანვილს მოსწონდა, —დიდად იშვიათი მოვლენაა ჩვენს დროში''-ო. ამისი მიზეზი ბურჟეს აზრით ის არის, რომ ფრანსუა კოპპე ჭეშმარიტი (ნამდვილი) ფრანგია ზომიერების დამცველი, აზრების ნათლად და გარკვევით გამომხატველი; ის არის სახალხო, საერო პოეტი, პოეტი ,,დაბალ ხალხის სულის მცოდნე'', რომელიც ყველას ერთნაირად ეპყრობა და ყველასათვის ერთ-ნაირად არის გასაგები. მისს განსხვავებულს თვისებას შეადგენს თავისებური და განკერძოებული შეერთება, შეხამება გულუბრყვილობისა და სკეპტიკურ შეხედულობისა, დაცინვისა და აღელვებისა და დასასრული დამოუკიდებლობისა და სიწყნარისა. უფრო ხშირად იგი დასცინის ამა ქვეყნის უდიდესთ, იმათს ცუდ-დიდების-მოყვარეობას, ფუქს მოთხოვნილებაებს, იმათს ცოდვებს, და ამავე დროს იგია მუდმივი მეგობარი სუსტთა, პოეტი უბედურთა და პაწია კაცებისა. მიუხედავად იმისა, რომ იგი ნაკლების სისასტიკით ეპყრობა ურიგო ცხოვრებას, მაინც ღრმად პატივის-მცემელია ოჯახურ მყუდროებისა, ოჯახის მოვალეობისა და ქველობისა. რამდენიც მეტს ვაკვირდებით ფრანსუა კოპპესაო, —ამბობს ბურჟე, იმისთანა თვისებაებს ვამჩნევთ, რომელიც რომაელებისაგან მიიღეს ფრანგებმა—სახელდობრ: ნათელს მსჯელობას, ფრთხილს კრიტიკულს აზრს, მიხვედრილობას და ამასთან გარდამეტებულობის, უზომოების სიძულილსა და ზომიერების დაცვის სიყვარულს. მაგრამ ამავე რომაულმა წეს-რიგანობამ შთააგონა ფრანგებს სიყვარული ზომიერებისა და მისი პატივისცემა, მემკვიდრეობით შეჩათ სურვილი გმირობისა, რომელმაც ფრანგები გაჰხადა პირველ მეომარ ხალხად მთელს ქვეყანაზედ. ლიტერატურაში ეს გმირობის სურვილი დამტკიცდა ტრაგედიებისა და დრამების ლექსად წერის სიყვარულით, იმ სიყვარულით, რომელიც საზოგადოებასა, ავტორებსა და აქტორებს ყველას ერთნაირად ასულდგმულებს. ყველა ამათ მოსწონთ ეს ახალი მიმართულება ფრანსუა კოპპესი და უფრო ღირსეულადაცა სცნობენ. იმ არტისტებში, რომლებიც დღესაც პატივისცემით იხსენებიან, უმეტესი ნაწილი ტრაგიკოსები არიან: ლეკენი, ტალმა და რაშელი. როდესაც რომანტიულმა სკოლამ პირველი თვისი ბრძოლა გადაიხადა, Théâtre Français-ი ბრძოლის ველად იყო გამხდარი და კამათობის საგნად დრამა ლექსად დაწერილი. ერთის სიტყვით, ბურჟეს აზრით, ფრანგთა შორის ჯერ კიდევ დაცულია ხელოვნება, რომლის მსგავსიც არც-ერთს ქვეყანაში არ მოიძებნება: ხელოვნება აღფრთოვანებისა, მჭევრმეტყველებისა, ენტუზიაზმისა, ანალიზისა, დეკორტიულ პოეზიისა და იმავ დროს ხელოვნება მხნეობისა. კოპპეკი სხვებზედ უმეტესი მიმდევარია ამ ხელოვნებისა და კიდეც ეს არი მიზეზი იმისი, რომ კოპპემ ერთნაირი სიყვარული დაიმსახურა როგორც მცოდნე, ისე დანარჩენ საზოგადოებისა.

უცხოეთი

—

საფრანგეთი. ამნისტიამ მშვენიერი შთაბეჭდილება იქონია საზოგადოებაზედ და ეს სასიამოვნო ზედგავლენა მით უფრო გაძლიერდა, რომ კანონ-პროექტი ამნისტიის შესახებ პარლამენტისაგან თითქმის ერთ ხმად იქმნა მიღებული. ის შემარიგებელი მიმართულება, რომლის მეოხებითაც მთავრობამ ყველა უმწვერვალესის დასის შესახები ამნისტია გამოსცა, ყველა პოლიტიკურს წრეებს ესიამოვნა. ამბობენ, რომ რიბოს ხარჯთ-აღრიცხვას პარლამენტი უთუოდ შეიწყნარებსო, რადგანაც პარლამენტი არ მოინდომებს, გააწბილოს პირველი სამინისტრო ახალის პრეზიდენტისა, რომელმაც ასე გვარიანად დაიწყო ქვეყნის მართვაო. იმედი აქვსთ, რომ სოციალისტები ამ ჟამად მაინც უარს-ჰყოფენ თავისს ობსტრუკციონიზმს, მით უმეტესს, რომ ამ დასის მრავალი წარმომადგენელები მისი წინაამდეგნი არიან.

როშფორის მოსვლას პარისში პარასკევს მოელიან. შესანიშნავს ჟურ-[illegible] ხვდნენ.

გაზ. „Figaro" უარს ჰყოფს იმ ხმას, ვითომც სამსახურიდგან გადამდგარი კაზიმირ პერიე თავისს გამართლების შესახებ წიგნაკს ადგენდეს და აცხადებს, რომ პერიე ახლო მომავალში გამოაქვეყნებს საბუთებს, რომელნიც გამოარკვევენ მიზეზებს მისგან სამსახურის თავის დანებებისას.

ეს საბუთები დიდად იმოქმედებსო საზოგადოებაზედ, დასძენს იგივე გაზეთი.

—

გერმანიის იმპერატორმა კანრობერის სიძეს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა: «მე და მთლად ჩემი ჯარი თქვენთან ერთად სრულის გულით ვსწუხართ გარდაცვალებას სენ-არნოს საკვირველის გმირისასო''.

—

ოსმალეთი. ის განაჩენი, რომელიც ნოემბრის თვეში დაადგინეს სასუნში მომხდარ არეულობაში მონაწილეობის მიმღებ 58 სომხის შესახებ, და რომლითაც მათ სიკვდილი ჰქონდათ მისჯილი, საკასაციო სასამართლომ უკვე დაამტკიცა.

—

სერბია. როგორც იყო დასრულდა პოლიტიკური პროცესი ჩებინაცისა და მისის ამხანაგებისა. მკითხველებს ალბად ახსოვთ, რომ ამ პირთ სერბიის მმართველობამ შესწამა ანტიდინასტიური მოღვაწეობა, ვითომც მათ ჰსურდათ ხელახლად დაეარსებინათ უწინდელი დინასტია კარაგიორგიევიჩთა გვარისა, ობრენოვიჩთა გვარის მაგიერ, რომელიც ეხლა ჰმეფობს. ამ პროცესით მმართებლობას და მილანის მომხრეთ ჰსურდათ ჩირქი მოეცხოთ რადიკალთა დასისათვის; ჰსურდათ დაემტკიცებინათ, რომ ეს პარტია მოუსვენარს და რევოლიუციონურს გზას ადგას. თუმცა მმართველობას ამისი დასამტკიცებელი საბუთები არ ჰქონდა, მაგრამ სამსაჯულომ ისეთი მომხრეობა გამოიჩინა ამ შემთხვევაში, რომ უსაბუთოდაც სასჯელი გადაუწყვიტა ზემოხსენებულთ პირთ. თითონ ჩებინაცს, ტაისიჩს, დიაკოვიჩს და ვიჩს გადაუწყვიტეს სამის წლით ციხეში დაპატიმრება; დანიჩს, ტაეშანოვიჩს და სტოიანოვიჩს—ორის წლით. დანარჩენნი-კი გაამართლეს.

წერილი რედაქციის მიმართ

—

ჩემის მამართვის გამო ახანურის ტამრის აღწერისა და არაგვის ერისთავების გვარეულობის იადგარების შესახებ ამ დღეებში მივიღე ქ. პოლტავიდან წერილი, რომლის ზოგიერთი ადგილიც საინტერესოდ მიმაჩნია ,,ივერიის'' მკითხველებს განვუზიარო. „თქვენი წერილის შინაარსი, იწერება ბ. მღებრიშვილი, რომელიც ივერიის 277 №-ში იყო დაბეჭდილი, გარდავეც პოლტავაში მცხოვრებთ არაგვის ერისთავებს; ამათ ეს თქვენი განზრახვა ძალიან სასიამოვნოდ დარჩათ და დამავალეს, ეს სიამოვნება გარდმოგცეთ თქვენ. ამასთანავე მითხრეს, რომ დიდის სიამოვნებით დაგეხმარებით ამ შეგროვილ ცნობების გამოცემაშიო. რაც შეეხება ამათ წინაპართა საგვარეულო ცნობებს, თუ რამე ჰქონიათ, გასვენებულის ზუბანაშვილისათვის გარდაუციათ და ეხლა სწორედ არ იციან, ვის დარჩა ეს ცნობები იმის სიკვდილის შემდეგ; მითხრეს, მიჰმართეთ პროფესორს ბ. ცაგარელს, [illegible] რამე, ვის ხელშია ეხლა ეს ცნობები. ამათ მხოლოდ დარჩენიათ ზოგიერთი გამონაწერები სენატის დებულებიდგან არაგვის ერისთავებს გვარიშვილობის შესახებ, —აქ მოთავსებულია სხვათა შორის არაგვის ერისთავებზედ აზრი მეფე ერეკლეს მის მინისტრისა, რომელიც მაშინ პეტერბურგში ჰმსახურებდა. ეს თუ საჭირო იქნება, გამოგზავნიან თქვენთან. თუ შემდეგში საჭირო რამე ჰპოვოთ, ან მე მომწერეთ, ან მიჰმართეთ თვით პოლტავის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლს თ. მიხეილ ანდრიას ძეს ერისთავს''.

დიდად სასიამოვნოა, რომ ორ საუკუნოს განმავლობაში სამშობლო ნიადაგს მოშორებულნი არაგვის ერისთავთა შთამომავალნი, არ ივიწყებენ საქართველოს და ინტერესით ადევნებენ მას თვალ-ყურს.

გ. საძაგლოვ—ივერიელი

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

23 იანვარი

პეტერბურგი. დღეს მოასვენეს აქ გვამი ცნობილის მწერლის ვ. ვ. კრესტოვსკისა და დაკრძალეს წმ. ისიდორეს ეკკლესიაში.

პარიზი. Monceux-les-mines-ის მაღნებში მგრგვინავმა გაზმა იფეთქა განთიადის დროს. დილის 9 საათზედ წმ. ევგენის მაღნიდგან ამოიტანეს ოც-და-ათი გვამი.

ტოკიო. იაპონიის პარლამენტმა დაადგინა განჩინება, რომელიც აღიარებს, რომ ჯერ ომს არ მიუღწევია დანიშნულს საგნამდისო. პარლამენტი მზად არის ამ ომისათვის თანხა გაიღოს.

სოფია. ახლად არჩეულ ოც წევრთაგან, თვრამეტი მმართველობის მომხრეა და ორი—ოპოზიციისა. ცანკოვი და სტამბულოვი გააშავეს.

განცხადებანი

პირველი კერძო სამკურნალო
ექიმის ნავასარდიანისა
(კუკიაში, კარანცოვის ძეგლის პირდაპირ)

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველდღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათიმათ, ვისაც სჭირს სნეულებანი: სახირურგიო, ვენერიული და სიფილისი.

ც. მ. ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

დ. გ. რუდკოვსკი, 10—11 საათ. სნეულებანი: შინაგანი, ბავშვებისა და დედათა სქესისა.

ექიმი მ. ტურბოვიჩი და ან. ქ. 11—12 საათ. სნეულებანი: დედათა სქესისა.

ი. ფ. პროტასევიჩი. 12—1 საათ. სნეულებანი: ყურ-სა, ყელისა, ცხვირის და გულ-მკერდისა.

ა. პ. კარაპეტიანცი, 1—$1\frac{1}{2}$ საათ. სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობით:

ა. გ. გურკო, 6—7 საათ. სნეულებანი: სიფილისი, ვენერიული, შინაგანი და კანისა.

ბ. ა. ნავასარდიანი, 7—$7\frac{1}{2}$ საათამდის.

ა. გ. გურკო. გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგების და რეცეფტის დაწერის ფასი ათი შაური; ფასი კონსილიუმის და ოპერაციებისათვის—მორიგებით. სამკურნალოს საწოლიცა აქვს ავადმყოფთათვის.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინსა ნავასარდიანი.

(857—1468)

ისყიდება

იაფ ფასად ხის ნახშირი, ვორობიოვის ქარხნისა. საწყობი შემდეგს ადგილებში აქვს: მეიდანი, სახლი ხერედინოვისა; იარმუკის ბაზარში, სასტუმრო „ქუთაისის'' ქვეშ; ვერა, სამგზავრო ფოსტის გვერდით; ავლაბარში, ვარდის მეიდანზედ; ჩუღურეთი, სასწვრის პირდაპირ; ავჭალის ქუჩასა, და ნემეცების ქუჩაზედ.

ახალის გადიდებულის ტომრებით, ოთხიდგან $4\frac{1}{2}$-ს ფუთამდის, ტომარა 1 მან. და 15 კაპ.

(3 - 1)

ელისაბედის ქუჩაზედ, სახლი № 25
დაარსდა
ახალი სასტუმრო
,,ბ ა ქ ო''.

ოთახები სუფთად და რიგიანად არის მოწყობილი, ფასებიც შედარებით ნაკლებია. სისუფთავისა და მოსამსახურის ერთგულების თავდებია თვით სასტუმროს პატრონი:

ექვთიმე კვაჭაძე.

(3—849—2)

ცნობილ ფა

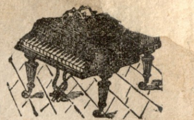

როიალები

პიანინო

ფის-გარმონიანი, სკრიპკები, გიტარები, ფლეიტები, კლორნეტები, ნოტები, სიმები და სხ. და სხ.
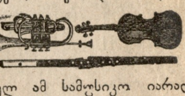
ყოველ ამ სამუსიკო იარაღის შეძენა შეიძლება ფასის წვრილ-წვრილად გადახდით.

ახალი პრეისკურანტები მუქთად იგზავნება.

კავკასიის ცენტრალი საწყობი სამუსიკო იარაღებისა, ბ. მ. მირიმანიანისა,

რომლისაგანაც საიმპერატორო სამუსიკო საზოგადოება ყოველს საჭირო სამუსიკო იარაღსა ჰყიდულობს.

Тифлисъ. Музыкальное депо Б. М. Мириманяна. Дворцовая ул.

(24—1819—7)

საპონი «ნევის კაპრიზი»
საპონი «საფო»
საპონი «მიუსკ»
მშვენიერი სუნისა, მეტადრე სასიამოვნოა ხმარებაში.

ПРОДАЕТСЯ ВЕЗДѢ.
Гл. складъ: С.П.Б. Александр. площ. 9
МОСКВА, Никольская, д. Шереметева
ВАРШАВА, Новый Свѣтъ, 37

(18—15—3)

გასენერალო შტაბის აკადემია სწავლა-დამთავრებული ოფიცერი მშვენივრად ამზადებს ოფიცრობის ეგზამენიის დასაჭერად, აგრეთვე სამხედრო და იუნკერთა სასწავლებელში შესასვლელად. ადრესი „ივერიის" რედაქციაში.

(3—822—3)

ცხოვრება
შვიდთა ყრმათა ეფესელთა
თარგმნილი მ. შარაძის მიერ
გამოცემა მ. შარაძისა და ამხ. სტამბის
ფასი ერთი შაური

ისყიდება:

წერა-კითხვის გამავრცელებელისა, ქართველთა ამხანაგობისა, გრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში და გამომცემელთავე სტამბაში.

ოზურგეთს. კ. თავართქილაძესთან.
სამტრედიაში. პ. გელეიშვილთან.
ქუთაისში. წერეთლისა და ბეჟანიშვილის მაღაზიებში.
თელავში. ი. იმერლიშვილთან.

მეფე დავით აღმაშენებელი
და იმისი დრო
ისტორიული მონოგრაფია
ნ. ურბნელისა
ფასი ორი აბაზი

საზოგადოების
მაღაზიაში
... შემდეგი წიგნები:

	მან.	კაპ.
ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა . .	„	40
ბუნების კარი ყდით ი. გოგებაშვილისა . . .	„	90
გეომეტრია II მ. ყიფიანისა	„	50
ვისრამიანი..	1	50
თხზულ. რ. ერისთავისა I	1	„
თხზულ. რ. ერისთავისა II	„	4
კოკორი, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სახლობაში სახმარებელი, ი. გოგებაშვილისა	„	10
კრილოვის არაკები, თარგ. აკაკისა	„	30
იგივე მშვენიერის ყდით .	„	80
მოთხრობანი ვაჟა-ფშაველასი	„	30
შექსპირის დრამები ს. ყიფიანისა	„	20
პატარა მოამბე II ალ. მირიანაშვილისა	„	10
რობინზონ კრუზო, თარგ. ან. თუმანიშვილისა. .	„	30
რუხი მგელი გ. წერეთლისა	„	15
ქილილა და დამანა . .	3	
შალვას თავგადასავალი ცახელისა	„	15
ცვარი შ. მღვიმელისა .	„	30
წითელი ფარანი, თარ. ანდრონიკაშვილისა . .	„	15
ხომლი, ანუ რჩეულთა ლექსთა კრება, ი. გოგებაშ.	„	30
სატაური ან. თუმანიშვილისა	„	10
კონა ი. გოგებაშვილისა .	„	50
კუნწულა, ანუ მოთხრობანი მოზრდილ ყრმათათვის ი. გოგებაშვილისა .	„	40
ლექსები ვახტ. ორბელიანისა	„	20
შინაური საქონელი და იმისი მოვლა-მოშენება ი. როსტომაშვილისა . .	„	5
ვიქტორ-ჰიუგოს რომანიდამ „ოთხმოც-და-ცამეტი წელი“ დ. ყიფიანისა.	„	20

გამოვიდა და ისყიდება
ზაქარია გრიქუროვის „კავკაზის“ წიგნის მაღაზიაში მის მიერ გამოცემული
არ. ქუთათელაძის

გრამატიკა

ფასი ორი აბაზი

(3—б.—3)

ცხოვრება

დიდისა მოწამისა პანტელეიმონისა

თარგმნილი
მ. შარაძის მიერ, გამოცემა ი. ჩიჩუასი

ფასი ერთი შაური

ისყიდება ტფილისის ქუთაისისა და ოზურგეთის წიგნის მაღაზიებში და შარაძისა და ამხან. სტამბაში.

ისყიდება ტფილისში „წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში.

ქუთაისში: ი. ხეთერელისა და წერეთლის წიგნის მაღაზიაში.

ბათუმში ბ. კალანდაძესთან.

განჯაში დ. ქვლივიძესთან.

ახალ-სენაკსა და ოზურგეთში კ. თავართქილაძესთან.

ქრისტინე

მოთხრობა
ე. ნინოშვილისა
გამოცემული
პ. გოგუაძისა და დ. ქვლივიძის მიერ

ფასი ერთი აბაზი

„ივერია“

1895 წელსაც გამოვა ყოველ-დღე, გარდა იმ დღეებისა, რომელიც ზედ მოსდევს კვირა-უქმეებს. ფასი გაზეთისა:

12	თვით.	10 მ.—კ.		6	თვით	6 მ.—კ.
11	„	9 „ 50„		5	„	5 „ 50„
10	„	8 „ 75„				4 „ 75„
9	„	8 „ —„		3	„	3 „ 50„
8	„	7 „ 25„		2	„	2 „ 75„
7	„	6 „ 50„		1	„	1 „ 50„

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ეღირება 17 მან. მთელის წლით. სოფლის მასწავლებელთ „ივერია“ მთელის წლით დაეთმობათ 8 მან. ტფილისის გარედ მცხოვრებთა უნდა დაიბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით: Тифлисъ. Въ редакцію „ИВЕРІА“.

თუ ტფილისში დაბარებული გაზეთი ტფილისს გარეშე ადრესზედ შესცვალა ვინმემ, უნდა წარმოადგინოს რედაქციაში ერთი მანათი; ხოლო თუ ქალაქ გარეთიდგან სხვა ადგილს გადავიდა სადმე, ქალაქს გარედვე,—ორი აბაზი.

თუ თვის განმავლობაში დაიბარა ვინმემ გაზეთი არა მთელის წლით, მას გაეგზავნება გაზეთი პირველ იმ თვიდგან, რომელსაც დამბარებელი აღნიშნავს. განცხადება მიიღება გაზეთის რედაქციაში.

ფასი განცხადების დასაბეჭდად

ა) მეოთხე გვერდზედ თითო ჯერ სტრიქონი—8 კაპ., პირველზე—16 კაპ. ბ) სრული უკანასკნელი გვერდი—30 მანათი, ხოლო პირველი გვერდი—60 მანათი. რიცხვი სტრიქონებისა გამოიანგარიშება იმის კვალობაზე, რამდენს ადგილსაც დაიჭერს 25 ასო გაზეთის ტექსტისა.

ხელ-ნაწერები, წერილები და კორესპონდენციები რედაქციის სახელობაზედ უნდა გამოიგზავნოს. ხელ-ნაწერები, ან საგაზეთო წერილები, თუ საჭიროება მოითხოვს, ან შემოკლებულ, ან შესწორებულ იქნება. ხელ-ნაწერს, რომელიც დაბეჭდილი არ იქნება, თუ ერთის თვის განმავლობაში პატრონმა არ მოიკითხა, მერე რედაქციას ველარ მოსთხოვს ხოლო წვრილმანს წერილებს რედაქცია არ ინახავს.

არა-გვარს მიწერ-მოწერას დაუბეჭდელ ხელ-ნაწერებისა და წერილების შესახებ რედაქცია არა ჰკისრულობს.

პირისპირ მოსალაპარაკებლად რედაქცია თავისუფალი იქნება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეებს გარდა, ათ საათიდგან პირველ საათამდე და საღამოობით 6-დგან 7½ საათამდე.

რედაქციის იმყოფება: ნიკოლოზის ქუჩაზე, 21.

უმაღლესად დამტკიცებული 20 მარტს 1881 წ.

დამზღვევი საზოგადოება „როსსია“

ს.-პეტერბურგი, Большая Морская, 37.

მთლად განაღდებული დასაფუძნებელი თანხა აქვს 20.500,000 მან.

საზოგადოების სარგებლიანი ქაღალდები სახელმწიფო ბანკში ინახება.

საზოგადოების მოქმედება:

დაზღვევა სიცოცხლისა

მცირე პრემიით (შესატანი ფული) და მეტად სასარგებლო პირობით, სახელდობრ:

1. დაზღვევა სიკვდილამდე (სანუგეშოდ ოჯახისა და სხვა);
2. დაზღვევა ვადიანი (სიბერის დროს გამოსატანი თანხა, სამზითვო და სხ.);
3. დაზღვევა შემოსავლისა (პენსია მოხუცთათვის, ქვრივთათვის, სტიპენდია ყრმათათვის და სხვ.);

მოარულით სიკვდილი ვერ დააბრკოლებს დაზღვეულის თანხის მიცემას;

დაზღვევა უბედურ შემთხვევისაგან

როგორც კერძო კაცისა, ისე საერთო, საამხანაგო, ქარხნებში მოსამსახურეთა და მომუშავეთა;

დაზღვევა ცეცხლისაგან

ყოველ გვარ უძრავისა და მოძრავის ქონებისა;

დაზღვევა ტრანსპორტებისა,

ზღვით, მდინარით, თუ ხმელეთით გაგზავნილ საქონლისა.

განცხადება დაზღვევისათვის და ყოველ გვარი ცნობები ეგზავნება უმთავრესს მმართველობას, (ბოლშაია მორსკაია, საკუთ. სახლი, № 37), კავკასიის ოლქის სამმართველოში, ტფილისს (სოლოლაკი, სერგიევის ქუჩა, სახლი № 3) და საზოგადოების აგენტებს იმპერიის ყველა ქალაქებში.

უბედურ შემთხვევისაგან დამზღვევი ბილეთები მგზავრებს (როგორც რკინის გზაზედ, ისე გემებით მიმავალთ) მიეცემათ რკინის გზის სადგურებზედ: ტფილისში, ბაქოს და ბათუმს, დ. გემების ნავთ-სადგურებზედ.

დამზღვევი საზოგადოება

„იაკორი“

(ღ უ ზ ა)

უმაღლესად დამტკიცებული 1872 წელს.

რომელსაც ძირითადი თანხა **2,500,000** მან. აქვს გარდა სათადარიგო ფულისა.

დაზღვევა ცეცხლისაგან.

მიიღება ყოველნაირი მოძრავისა და უძრავის ქონების დაზღვევა ცეცხლისაგან აგრეთვე ზღვით-მდინარით და ხმელეთით წასაღწამოსაღების საქონლისა.

დაზღვევა სიცოცხლისა.

ამით აცხადებს, რომ მის მიერ მიიღება დაზღვევა სიცოცხლისა განსაკუთრებითი სასარგებლო პირობებით იმ შემთხვევისათვის, როცა შრომა აღარ შეეძლებათ.

მაგალითი: მამა, 30 წლისა, დაბადებიდგან აზღვევებს შვილის სასარგებლოდ თანხას 10,000 მან., იმ პირობით, რომ ეს ფული 21 წლის შემდეგ გადაიხადოს. ყოველ ოთხის თვის შემდეგ ამ დაზღვევისათვის ის იხდის 154 მან. იმ შემთხვევაში კი, თუ მამა ადრე მოკვდება, თუნდ დაზღვევის პირველს წელშივე, დანარჩენ შესატან ფულის გარდახდა შეყენებულ იქნება, ყმაწვილს 20 წლის განმავლობაში მიეცემა წლიურად 500 მან. და აღანიშნულ ვადის გასვლის შემდეგ-კი თვით დაზღვეული თანხაც—10,000 მან.

წერილობითი განცხადებანი დაზღვევისა მიიღებიან და ყოველგვარ საჭირო ცნობათა შეტყობა შეიძლება მოსკოვში არსებულს მმართველობაში, კავკასიის ოლქის სამმართველოში ტფილისში (ველიამინოვის ქუჩაზედ № 2) და იმპერიის ყველა ქალაქების საააგენტოებში.

საზოგადოებისათვის საადვილოდ დაზღვევა შეიძლება კუკიაშიაც, სასამართლოს მე-3 განყოფილების გვერდით, სახლი ალელოვისა, თეოდორე ალექსანდრეს ძის ივანოვის სადგომში.

„ТИФЛИССКІЙ ЛИСТОКЪ“

подписка на 1895 годъ.

Газета «Тифлисскій Листокъ» будетъ выходить по прежнему ежедневно, исключая дней послѣпраздничныхъ.

Съ цѣлью дать больше матеріала для чтенія, газета печатается на бумагѣ средняго листа, въ пять колоннъ.

Редакція по прежнему направитъ всѣ усилія къ развитію отдѣла о мѣстныхъ злобахъ дня и о выдающихся событіяхъ общественной жизни Кавказа.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Съ доставкою въ Тифлисѣ:		Съ пересылкой для иногородныхъ:	
На годъ	5 р.	На годъ	6 р.
„ полгода . .	3 „	„ полгода . .	3 50 к.
„ 3 мѣсяца. .	1 „ 75 к.	„ 3 мѣсяца . .	2 „

Объявленія принимаются для Россіи и заграничныя исключительно въ центральной конторѣ объявленій быв. Метцль, въ Москвѣ.

Редакція и контора помѣщаются: въ Тифлисѣ, на Головинскомъ проспектѣ, въ домѣ Ротинова.

Редакторъ-издатель Х. Г. Хачатуровъ.

(5—2)

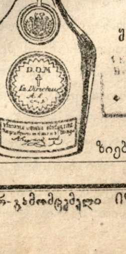

VÉRITABLE BÉNÉDICTINE

(ნამდვილი ლიკორი ბენიდიქტინი
Fécamp-ის საბატოსი (საფრანგეთში)
საუცხოო, ადამიანის მომღონიერებელი, საჭმლის მონელების ხელ-შემწყობი და მადის აღმძვრელი.
უველაზედ საუკეთესო ლიკიორთა შორის

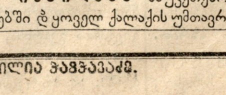

ყოველთვის მოითხოვეთ, რომ ოთხ-კუთხი იარლიკი ჰქონდე დაკრული ბოთლს ქვემოდგა უფროსის დირექტორ მიერ ხელ-მოწერილი.

ისყიდება საუკეთესო გასტრონომიის მაღაზიებში და ყოველ ქალაქის უმთავრესს ღვინის საწყობებში.

Дозволено цензурою, Тифлисъ 13-го Января 1895 г.

სტამბა მ. შარაძისა და ამხანაგობისა რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე.